

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1942.

Första kammaren.

Nr 4.

Tisdagen den 20 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 14, angående gäldande av vissa haverikostnader.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Undéns* motion, nr 12, om förande av protokoll vid sammanträde, som enligt § 56 riksdagsordningen hålles inom lyckta dörrar.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott herr *Undéns* motion, nr 13, om upphävande av § 14 ordningsstadgan för första kammaren.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Gränebo* m. fl. väckta motionen, nr 14, angående avskaffande av dyrortsgrupperingsystemet.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott den av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl. väckta motionen, nr 15, angående befrielse för kommunala organ och enskilda från gäldandet av postavgifter för vissa försändelser i ransonerings- och familjebidrags- m. fl. ärenden.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 16, av herr *Undén* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m.;

nr 17, av herr *Sundvik*, angående ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juni 1937 om moderskapspenning; samt

nr 18, av herr *Engberg* m. fl., om en översyn av straffverkställigheten vid frihetsstraff.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott nedannämnda motioner:

nr 19, av herr *Andersson, Verner*, m. fl., om utredning angående vården av landets ungdom; samt

nr 20, av herr *Ström, Fredrik*, om åtgärder till ökat skydd för den svenska naturen.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 14.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 21, av herr *Elofsson, Gustaf*, om förstatligande av den s. k. nöjesskatten;

nr 22, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, om pension åt fanjunkaren i Kungl. Hallands regementes reserv J. M. Blomberg;

nr 23, av herr *Berg, Robert*, om förhöjd pension åt förre mästaren vid torped- och mindepartementet å örlogsvarvet i Karlskrona A. M. Ljungberg;

nr 24, av herr *Siljeström*, om viss ändring i lagen angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål;

nr 25, av herr *Elofsson, Gustaf*, m. fl., om vissa kontrollföreskrifter beträffande tillverkning och försäljning av s. k. konsthonung; samt

nr 26, av herr *Bondeson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om vissa anslag till grundförbättringar.

Anmälades och bordlades bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.05 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 21 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 15 och den 16 innevarande månad.

Företogs val av tolv ledamöter i särskilda utskottet. Därvid avlämnades 88 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Schlyter,
» Linder,
» Linnér,
» Branting,
» Eskhult,
» Andersson, Alfred,
» Nilsson, Bernhard,
» Gärde,
» Olsson, Karl Johan,
» Dahlström,
friherre De Geer,
herr Siljeström.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av nitton suppleanter i särskilda utskottet. Därvid avlämnades 73 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Anderberg,
» Magnusson, Theodor,
» Sandström,
» Franzon,
» Gustafsson, Per,
» Svedberg,
» Velandér,
» Holmbäck,
» Ahlkvist,
» Hansson, Sven,
» Holstenson,
» Johanson, Karl Emil,
» Edin,
» Sandberg,
» Caap,
» Bondeson,
» Andersson, Verner,
» Albertsson,
» Lindblom.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Ang. stödjan-
de av den
svenska får-
aveln.

Jämlikt § 20 av kammarens ordningsstadga hade friherre *Beck-Friis* till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framställt följande fråga: »Kan man emotse åtgärder från herr statsrådets sida i enlighet med den s. k. ullproduktionsutredningens förslag eller har herr statsrådet för avsikt att på annat sätt stödja den svenska fåraveln?»

Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet **Pehrsson-Bramstorp**, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara friherre Beck-Friis' berörda fråga, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Friherre Beck-Friis har till mig riktat följande frågor: Kan man emotse åtgärder från herr statsrådets sida i enlighet med den s. k. ullproduktionsutredningens förslag eller har herr statsrådet för avsikt att på annat sätt stödja den svenska fåraveln?

En ökning av landets fårbestånd till önskvärd storlek kräver mycket lång tid, då knappheten på befintligt avelsmaterial begränsar tillväxtmöjligheterna. Åtgärder i syfte att åstadkomma en dylik ökning torde därför icke kunna få någon större betydelse under nuvarande krisläge. Vad beträffar det ekonomiska läget för närvarande för fårskötseln, behövs tydligen icke något stöd för att göra densamma lönande i jämförelse med andra produktionsgrenar inom jordbruket. En annan sak är att stödjande åtgärder kunna bli erforderliga vid övergången från krigs- till fredstillstånd. Frågan om stöd-åtgärder i detta avseende är därför under övervägande.

Friherre **Beck-Friis**: Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framföra mitt tack för det svar som herr statsrådet lämnat på min fråga.

Av statsverkspropositionen, som jag tagit del av innan jag framställde min fråga, har jag med tillfredsställelse konstaterat, att anslaget till fåravelns befrämjande för nästa budgetår höjts med 3,000 kronor. Men det är ju inte många av den s. k. ullproduktionsutredningens i 18 punkter framställda förslag, som därmed blivit tillgodosedda.

Min fråga har framställts just därför, att såväl landets fårägare som också textilindustriens och hemslöjdens män och kvinnor länge väntat på att något verkligt skulle göras från statsmakternas sida för att stödja fåraveln.

Det är särskilt i tre avseenden, som stöd erfordras: priset på ull bör till skäligt belopp garanteras för åtminstone 5 år framåt, avsättningen av fårkött bör stödjas inom slaktdjursregleringens ram, och en fåravelslånefond bör uppläggas, föreslagsvis på tre miljoner kronor.

Då livsmedelskommissionen, lantbruksstyrelsen, kommerskollegium och ylleindustriföreningen samtliga tillstyrkt dessa ullproduktionsutredningens förslag och man trodde sig veta att jordbruksministern personligen var intresserad av saken, så hade man väntat, att kraftigare åtgärder skulle vidtagas för att stödja den svenska fåraveln än vad som kommit till synes i statsverkspropositionen.

Den nyligen genomförda textilransoneringen bär ju ett påtagligt vittnesbörd om att vår försörjning med ull är långt ifrån tillfredsställande. Och att lagra ull, såsom industrikommissionen föreslagit — den enda av de hörda myndigheterna, som avstyrkt ullproduktionsutredningens förslag — låter sig väl knappast göra, då det ju inte finns någon ull att lagra; frånsatt att man inte vet för hur många år en sådan lagring skall ske.

Jag vill uttala en förhoppning om att det skall visa sig möjligt att nu eller senare på ett mera effektivt sätt än vad som hittills skett lämna den svenska fåraveln det stöd, som den behöver. Jag kommer också i dag att motionsvis föreslå åtgärder i sådant syfte.

Med stöd av § 20 av kammarens ordningsstadga hade herr *Mannerskantz* Om minskande av den s. k. tatarplågan. till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet framställt en så lydande fråga: »Kan förslag till riksdagen väntas eller pågår någon utredning som avser minskande i framtid av den s. k. tatarplågan?»

Ordet lämnades till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet **Westman**, som meddelat, att han ämnade vid detta sammanträde besvara nämnda fråga, och nu yttrade: Herr talman! Herr *Mannerskantz* har till mig ställt frågan huruvida förslag till riksdagen kan väntas eller huruvida någon utredning pågår, som avser minskande i framtiden av den s. k. tatarplågan.

Till svar härå får jag anföra följande. Spörsmålet om vilka åtgärder som böra vidtagas för att vinna en mera effektiv tillsyn över tattarna faller under socialdepartementets verksamhetsområde. Efter samråd med chefen för socialdepartementet är jag i tillfälle att meddela, att denne överväger att föreslå upprättandet av ett centralt register, som kan tjäna till ledning vid bedömning av frågan om anordnande av sociala åtgärder med avseende å medlemmar av den angivna befolkningsgruppen, vilka genom sitt levnadssätt ge anledning härtill.

Herr *Mannerskantz*: Herr talman! Syftet med denna fråga till herr justitieministern var egentligen att utröna, huruvida andra åtgärder förberedas än de som omnämndes i det nu lämnade svaret. Enligt min mening är det skäligen onödigt för ett sådant land som Sverige att finna sig i att permanent ha kvar ett orosmoment av detta slag. Jag hade närmast tänkt att förhöra mig om huruvida man inom justitiedepartementet förbereder åtgärder för att hindra denna grupp av människor att föröka sig. Så vitt jag kan förstå av justitieministerns yttrande, är svaret på den frågan negativt; man kan tydligen inte räkna med den rationellaste åtgärd, som i detta fall egentligen borde vidtagas.

Jag ber emellertid att få tacka för detta upplysande svar.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 14, angående gäldande av vissa haverikostnader.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Elofsson, Gustaf*, väckta motionen, nr 21, om förstatligande av den s. k. nöjesskatten.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:
nr 22, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, om pension åt fanjunkaren i Kungl. Hallands regementes reserv J. M. Blomberg; och
nr 23, av herr *Berg, Robert*, om förhöjd pension åt förre mästaren vid torped- och mindepartementet å örlogssvarvet i Karlskrona A. M. Ljungberg.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Siljeströms* motion, nr 24, om viss ändring i lagen angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:
nr 25, av herr *Elofsson, Gustaf*, m. fl., om vissa kontrollföreskrifter beträffande tillverkning och försäljning av s. k. konsthonung; samt
nr 26, av herr *Bondeson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om vissa anslag till grundförbättringar.

Föredrogs bankoutskottets memorial nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse.

Herr talmannen hemställde, huruvida kammaren ville besluta att redan vid detta sammanträde företaga ifrågavarande, endast en gång bordlagda ärende till avgörande.

Härtill svarades ja.

På därefter gjord proposition lades det under behandling varande memorialet till handlingarna.

Föredrogs bankoutskottets memorial nr 2, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren, att förevarande, endast en gång bordlagda ärende skulle redan vid detta sammanträde företagas till avgörande.

På sedermera gjord proposition lades det nu föredragna memorialet till handlingarna.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 27, av herr *Bondeson*, om förbilligande och effektivisering av den kommunala verksamheten genom sammanslagning av primärkommunala enheter;

nr 28, av herr *Anderson, Axel Ivar*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om beredande av ordinarie anställning åt husmoder och vissa sjuksköterskor å garnisonssjukhuset;

nr 29, av herr *Källman* m. fl., om beredande av möjlighet till undersökning av tuberkulossjuk jämväl å centraldispensär utom hans dispensärvårdsområde;

nr 30, av herr *Wahlmark* m. fl., om inrättande av ett centralbibliotek för Uppsala län;

nr 31, av herr *Bengtsson* m. fl., angående akademisk lärares rätt att idka privat verksamhet;

nr 32, av herr *Linnér* m. fl., om inrättande åt S. Lundell av en personlig assistentbefattning i mykologi vid universitetet i Uppsala;

nr 33, av herr *Näsström* m. fl., angående skyndsamma åtgärder för att utöka antalet examinerade tandläkare;

nr 34, av herr *Näsström* m. fl., om viss ändring i grunderna för statsbidrag till folktandvården;

nr 35, av herr *Lindblom* m. fl., om ökad varsamhet vid den fortsatta rationaliseringen av folkskoleväsendet;

nr 36, av herr *Anderson, Axel Ivar*, och herr *Elmgren*, om ökat statsbidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping;

nr 37, av herr *Nisser* m. fl., om viss ersättning till f. d. landskamreraren L. Fernqvist;

nr 38, av herr *Näsström* m. fl., om skatteutjämningsbidrag till landsting;

nr 39, av herr *Holmström*, om rätt för skattskyldig att vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för gåva till sjövärdet;

nr 40, av herr *Bondeson*, om specificering av skulder m. m. i allmän självdeklaration;

nr 41, av herr *Holmström* m. fl., om undantagande av krigsmaktens tjänstehundar från skatteplikt enligt hundskatteförordningen;

nr 42, av friherre *De Geer* m. fl., om utredning rörande en utjämning av vägskattebördan;

nr 43, av herr *Petersson, Emil*, om pension åt förre vicekonsuln C. G. Fredholm;

nr 44, av herr *Björnsson*, angående viss ändring i lagen om kommission, handelsagentur och handelsresande;

nr 45, av herr *Bondeson*, angående viss ändring av lagen om handel med fodermedel;

nr 46, av herr *Nilsson, Bror*, och herr *Aronsson*, angående lagstiftning till stöd och skydd åt nyblivna änkor;

nr 47, av herr *Ericsson, Herman*, m. fl., om bestridande med statsmedel av hela vårdkostnaden för person, som utom riket insjuknat i epidemisk sjukdom och under sjukdomen inkommit till Sverige;

nr 48, av herr *Linnér* m. fl., om förbättrad lönegradsplacering för maskinisten vid lantbrukshögskolan;

nr 49, av herr *Linnér* m. fl., om förbättrade löne- och anställningsvillkor för specialläraren i fysik, meteorologi och matematik vid lantbrukshögskolan;

nr 50, av herr *Bengtsson* m. fl., om ökat anslag till demonstration i hovvård och hovbeslag;

nr 51, av herr *Bengtsson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser;

nr 52, av herr *Mannerskantz* och herr *Nilsson, Bror*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor;

nr 53, av herr *Ohlin* m. fl., om förändring av producentbidraget på mjölk;

nr 54, av friherre *Beck-Friis* m. fl., om ökat anslag till bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten;

nr 55, av herr *Nilsson, Bror*, och herr *Bengtsson*, om ökat anslag till undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor;

nr 56, av herr *Näsström* m. fl., om ändrade grunder för statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo;

nr 57, av friherre *Beck-Friis*, om åtgärder till främjande av den svenska ullproduktionen;

nr 58, av herr *Bondeson* m. fl., om inrättande av ett forskningsinstitut för bevaringsmetoder för olika slag av livsmedel;

nr 59, av herr *Mannerskantz*, om utbyggnad av kristidsstyrelserna i landet med en produktionsavdelning;

nr 60, av herr *Tamm* m. fl., angående det allmännas stödande av ungdomsvård och ungdomsarbete;

nr 61, av herr *Tamm*, om anslag till ungdomskonsulentverksamhet;

nr 62, av herr *Tamm*, om skyldighet för skoldistrikt att upplåta skolbyggnad för frivillig bildningsverksamhet och likartad fostrande verksamhet bland ungdomen; samt

nr 63, av herr *Tamm*, om skärpt straff för överlåtelse av motbokssprit till ungdom under 21 år.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att denna kammare måtte besluta att tillsätta två tillfälliga utskott, vardera bestående av åtta ledamöter och sex suppleanter.

Denna hemställan bifölls.

Herr talmannen föreslog, att kammaren måtte besluta att vid sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 28 i denna månad, företaga val av ledamöter och suppleanter i de nu beslutade tillfälliga utskotten.

Detta förslag antogs.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.34 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Torsdagen den 22 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Bondesons* motion, nr 27, om förbilligande och effektivisering av den kommunala verksamheten genom sammanslagning av primärkommunala enheter.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 28, av herr *Anderson, Axel Ivar*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om beredande av ordinarie anställning åt husmoder och vissa sjuksköterskor å garnisonssjukhuset;

nr 29, av herr *Källman* m. fl., om beredande av möjlighet till undersökning av tuberkulossjuk jämväl å centraldispensär utom hans dispensärvårdsområde;

nr 30, av herr *Wahlmark* m. fl., om inrättande av ett centralbibliotek för Uppsala län;

nr 31, av herr *Bengtsson* m. fl., angående akademisk lärares rätt att idka privat verksamhet;

nr 32, av herr *Linnér* m. fl., om inrättande åt S. Lundell av en personlig assistentbefattning i mykologi vid universitetet i Uppsala;

nr 33, av herr *Näsström* m. fl., angående skyndsamma åtgärder för att öka antalet examinerade tandläkare;

nr 34, av herr *Näsström* m. fl., om viss ändring i grunderna för statsbidrag till folktandvården;

nr 35, av herr *Lindblom* m. fl., om ökad varsamhet vid den fortsatta rationaliseringen av folkskoleväsendet;

nr 36, av herr *Anderson, Axel Ivar*, och herr *Elmgren*, om ökat statsbidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping;

nr 37, av herr *Nisser* m. fl., om viss ersättning till f. d. landskamreraren L. Fernqvist; samt

nr 38, av herr *Näsström* m. fl., om skatteutjämningsbidrag till landsting.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner:

nr 39, av herr *Holmström*, om rätt för skattskyldig att vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för gåva till sjövärn;

nr 40, av herr *Bondeson*, om specificering av skulder m. m. i allmän självdeklaration;

nr 41, av herr *Holmström* m. fl., om undantagande av krigsmaktens tjänstehundar från skatteplikt enligt hundskatteförordningen; samt

nr 42, av friherre *De Geer* m. fl., om utredning rörande en utjämning av vägskattebördan.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet den av herr *Petersson, Emil*, väckta motionen, nr 43, om pension åt förre vicekonsuln C. G. Fredholm.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 44, av herr *Björnsson*, angående viss ändring i lagen om kommission, handelsagentur och handelsresande;

nr 45, av herr *Bondeson*, angående viss ändring av lagen om handel med fodermedel;

nr 46, av herr *Nilsson, Bror*, och herr *Aronsson*, angående lagstiftning till stöd och skydd åt nyblivna änkor; samt

nr 47, av herr *Ericsson, Herman*, m. fl., om bestridande med statsmedel av hela vårdkostnaden för person, som utom riket insjuknat i epidemisk sjukdom och under sjukdomen inkommit till Sverige.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 48, av herr *Linnér* m. fl., om förbättrad lönegradsplacering för maskinisten vid lantbrukshögskolan;

nr 49, av herr *Linnér* m. fl., om förbättrade löne- och anställningsvillkor för specialläraren i fysik, meteorologi och matematik vid lantbrukshögskolan;

nr 50, av herr *Bengtsson* m. fl., om ökat anslag till demonstration i hovvård och hovbeslag;

nr 51, av herr *Bengtsson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser;

nr 52, av herr *Mannerskantz* och herr *Nilsson, Bror*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor;

nr 53, av herr *Ohlin* m. fl., om förändring av producentbidraget på mjölk;

nr 54, av friherre *Beck-Friis* m. fl., om ökat anslag till bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten;

nr 55, av herr *Nilsson, Bror*, och herr *Bengtsson*, om ökat anslag till undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor;

nr 56, av herr *Näsström* m. fl., om ändrade grunder för statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo;

nr 57, av friherre *Beck-Friis*, om åtgärder till främjande av den svenska ullproduktionen; samt

nr 58, av herr *Bondeson* m. fl., om inrättande av ett forskningsinstitut för bevaringsmetoder för olika slag av livsmedel.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott nedannämnda motioner:

nr 59, av herr *Mannerskantz*, om utbyggande av kristidsstyrelserna i landet med en produktionsavdelning; och

nr 60, av herr *Tamm* m. fl., angående det allmännas stödjande av ungdomsvård och ungdomsarbete.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 61, av herr *Tamm*, om anslag till ungdomskonsulentverksamhet; samt
nr 62, av herr *Tamm*, om skyldighet för skoldistrikt att upplåta skolbyggnad för frivillig bildningsverksamhet och likartad fostrande verksamhet bland ungdomen.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Tamm*s motion, nr 63, om skärpt straff för överlåtelse av motbokssprit till ungdom under 21 år.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 64, av herr *Holmström*, om anslag till uppförande av ett varmbadhus med simhall inom Bodens garnison;

nr 65, av herr *Ström, Fredrik*, och herr *Anderson, Axel Ivar*, om anslag till understöd åt privatflyget m. m.;

nr 66, av herr *Ström, Fredrik*, om ökat anslag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola;

nr 67, av herr *Näsström* m. fl., om viss ändring i villkoren för erhållande av statens räntefria studielån;

nr 68, av herr *Carlström*, om rätt till tjänste- och pensionsårsberäkning för chefläkare vid sjukstuga;

nr 69, av herr *Olsson, Karl Johan*, m. fl., om utredning rörande statens övertagande av enskilda järnvägarnes pensionskassa;

nr 70, av herr *Björck* m. fl., angående skatt å vissa slag av veckotidningar;

nr 71, av herr *Gustafson, John*, m. fl., om viss ändring i krigsfamiljebidragsförordningen;

nr 72, av herr *Mannerskantz*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till arrendeegnehemsfonden;

nr 73, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om inrättande av vissa extra ordinarie assistenttjänster vid lantbruks-högskolan;

nr 74, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till ladugårdsförbättringar;

nr 75, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., angående det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos hos nötkreatur; samt

nr 76, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., angående bekämpandet av smittsam kastning hos nötkreatur.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.11 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Fredagen den 23 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr *Gustafsson, Per*, anmälde, att han den 21 i denna månad infunnit sig vid riksdagen.

Justerades protokollet för kammarens sammanträde den 17 innevarande månad på förmiddagen.

Upplästes för justering kammarens protokoll för aftonsammanträdet den 17 januari.

*Protokolls-
justering.*

Herr von **Heland**: Herr talman! När föreliggande protokoll skrevs, hade jag en replikväxling med jordbruksministern, varvid jag ingalunda avsåg en fäktning med jordbruksministern utan önskade, att herr finansministern, som befann sig i kammaren, själv skulle avge en förklaring, vad statsrådet avsåg med ett tidigare yttrande i debatten. Herr finansministern undvek emellertid att förklara sitt för jordbrukarna synnerligen oroande yttrande. Jag vill emellertid i dag tacksamt konstatera, att herr finansministern justerat bort i protokollet den passus, som jag anmärkt på.

Enligt det stenograferade protokollet yttrade statsrådet Wigforss: »I fråga om den större balansen» — det gällde budgetbalansen — »har jag redan för två år sedan sagt, och jag kan upprepa det nu, att den enligt min mening kan vinnas under förutsättning att man kan bibehålla alla inkomster oförändrade, på grund av den maktbalans, som finns i samhället.»

Finansministern har nu justerat anförandet så att det endast lyder: »att man sökt bibehålla alla inkomster oförändrade». Punkt och slut.

Jag hoppas, att denna justering ej endast avser att lugna jordbrukarna under en tid då samhället är synnerligen beroende av denna samhällsgrupp utan att herr finansministern verkligen inser, att det ur rättvisesynpunkt erfordras att förbättra landsbygdsbefolkningens inkomster och levnadsstandard till likställighet med jämförbara befolkningsgrupper. Om jordbrukarnas oro för framtiden skall stillas, så erfordras dock, att finansministern lämnar sådana direktiv till priskontrollnämnden, att nämnden tillåtes sådan prisjustering, att inkomsterna justeras till rättvisare nivå för jordbrukarna än före kriget. På det möte, som under måndagen och tisdagen hölls av bondeförbundets riksdagsgrupp och förtroenderåd ävensom ombudsmän samt styrelserna för Svenska landsbygdens kvinnoförbund och ungdomsförbund, uttalades enhälligt kravet på en sådan förändring av direktiven till priskontrollnämnden. Man var fullständigt enig om den uppfattning, som jag deklarerade i remissdebatten, att »en förbättrad inkomststandard för jordbrukarna samt för jord- och skogsbrukets arbetare får ej innebära, om rättvisa skall skipas, att jämförbara företagare och arbetare erhalla en förbättring, förrän jordbrukets folk uppnått samma inkomststandard».

En sådan uppfattning är rättvis och dessutom klok i synnerhet nu när livsmedelsförsörjningen är av en sådan offantlig betydelse för landet i dess helhet,

Protokollsjustering. (Forts.)

Finansministerns ändring av protokollet var sålunda en tacksam men ej tillräcklig åtgärd.

Efter härmed slutad överläggning godkändes det upplästa protokollet.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 64, av herr *Holmström*, om anslag till uppförande av ett varmbadhus med simhall inom Bodens garnison;

nr 65, av herr *Ström, Fredrik*, och herr *Anderson, Axel Ivar*, om anslag till understöd åt privatflyget m. m.;

nr 66, av herr *Ström, Fredrik*, om ökat anslag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola; samt

nr 67, av herr *Näsström* m. fl., om viss ändring i villkoren för erhållande av statens räntefria studielån.

Föredrogos och hänvisades till ett tillfälligt utskott herr *Carlströms* motion, nr 68, om rätt till tjänste- och pensionsårsberäkning för chefläkare vid sjukstuga.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet den av herr *Olsson, Karl Johan*, m. fl. väckta motionen, nr 69, om utredning rörande statens övertagande av enskilda järnvägarnes pensionskassa.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Björck* m. fl. väckta motionen, nr 70, angående skatt å vissa slag av veckotidningar.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Gustavson, John*, m. fl. väckta motionen, nr 71, om viss ändring i krigsfamiljebidragsförordningen.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 72, av herr *Mannerskantz*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till arrendeeignahemsfonden;

nr 73, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om inrättande av vissa extra ordinarie assistenttjänster vid lantbrukshögskolan;

nr 74, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till ladugårdsförbättringar;

nr 75, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., angående det statsunderstödda bekämpandet av tuberkulos hos nötkreatur; samt

nr 76, av herr *Nilsson, Bror*, m. fl., angående bekämpandet av smittsam kastning hos nötkreatur.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 77, av herr *Nilsson, Bernhard*, m. fl., om rätt för kommun att anslå medel till hemvärnets verksamhet;

nr 78, av herr *Gränebo* m. fl., om ökat anslag till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp;

- nr 79, av herr *Linderot*, om höjning av dagavlöningen åt värnpliktiga;
- nr 80, av herr *von Heland* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande;
- nr 81, av herr *Albertsson* m. fl., om utredning rörande dyrortsgrupperingen beträffande skatter, löner och pensioner;
- nr 82, av herr *Linderot*, om ändrade grunder för indexberäkningen;
- nr 83, av herr *Larsson, Sven*, m. fl., om dyrtidstillägg å statens bidrag till avlönande av distrikts- och reservbarnmorskor;
- nr 84, av herr *Karlsson, Gustaf*, m. fl., om åtgärder till främjande av näringslivet inom Bohusläns stenindustriområde;
- nr 85, av herr *von Heland* m. fl., om anslag till understöd åt privatflyget m. m.;
- nr 86, av herr *Friggeråker* m. fl., om ökat anslag till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar;
- nr 87, av herr *Persson* m. fl., om ökat anslag till bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.;
- nr 88, av herr *Andersson, Karl*, m. fl., om anslag till statliga stensättningar av vägar;
- nr 89, av herr *Löfgren*, om beredande av löneförbättring åt icke-ordinarie vaktmästare vid universitetsbiblioteket i Uppsala;
- nr 90, av herrar *Sylwan* och *Bondeson*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om indragning av en förste bibliotekarietjänst vid universitetsbiblioteket i Lund;
- nr 91, av herr *Gustavson, John*, m. fl., om iakttagande av större varsamhet vid den fortgående centraliseringen av folkskoleväsendet m. m.;
- nr 92, av herr *Ohlin* m. fl., om anordnande av undervisning i hushållsgöromål för samtliga flickor i fortsättningsskolan;
- nr 93, av herrar *Wagnsson* och *Brandt*, om ökat anslag till Svenska föreningen för dövas väl;
- nr 94, av herr *Carlström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt kommunala läroanstalter för yrkesundervisning;
- nr 95, av herrar *Wagnsson* och *Brandt*, om anslag till svenska skolmuseet;
- nr 96, av herr *Ström, Fredrik*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understödjande av svensk folkminnesforskning;
- nr 97, av herr *Ström, Fredrik*, om anslag till vissa organisationers verksamhet bland barn och ungdom;
- nr 98, av herr *Linderot*, om vissa varors undantagande från allmän omsättningsskatt;
- nr 99, av herr *Hansson, Frans*, m. fl., om vissa varors undantagande från allmän omsättningsskatt;
- nr 100, av herr *Nordborg* och herr *Magnusson, Theodor*, om åvägabringande av ett särskilt skattesystem för sjöfolk;
- nr 101, av herrar *Bondeson* och *Persson*, om höjd pension åt förre föreståndaren för skånska lantbruksskolan i Dala N. Larsson;
- nr 102, av herr *Wahlmark*, om pension åt förra biträdet vid Uppsala universitets meteorologiska anstalt Anna Gustava Teodora Hornberg;
- nr 103, av herr *Linderot*, angående viss ändring i lagen om folkpensionering;
- nr 104, av herr *Andersson, Albert*, m. fl., om vissa ändringar i vattenlagen;
- nr 105, av herr *Hansson, Frans*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen;
- nr 106, av herr *Albertsson*, om utredning angående priserna å elektrisk kraft inom landets olika delar;

nr 107, av herr *Linderot*, angående omprövning av gällande ransoneringsbestämmelser;

nr 108, av herr *Karlsson, Gustaf*, om viss ändring i stadgan angående hötell- och pensionärrelse; samt

nr 109, av herr *von Heland* m. fl., om utredning angående den militära expeditionstjänstens rationalisering.

*Interpellation
ang. utvidgad
försäkring för
olycksfall i
arbete.*

Herr **Gustavson, John**, erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag ber att få interpellera herr statsrådet och chefen för socialdepartementet i följande ärende.

Det har sedan länge ansetts vara samhällets plikt att bereda särskilt skydd åt personer, som drabbats av olycksfall. Statsmakterna ha också vidtagit en rad åtgärder för att mildra konsekvenserna av olycksfall. Sålunda ha särskilda ansvarsregler fastställts för ägare till vissa farligare inrättningar, särskilt motorfordon. Bortsett härifrån kunna de av statsmakterna vidtagna åtgärderna uppdelas i två olika kategorier, dels skyldighet för företagare att bereda skydd åt sina anställda, dels rätt till förmånlig försäkring i vissa fall.

Skyldigheten för företagare att bereda skydd åt sina anställda vilar på 1916 års lag om försäkring mot olycksfall i arbete. Enligt denna lag är varje arbetare, såvida ej i lagen annorlunda stadgas, försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete. Som arbetare anses enligt lagen envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse som självständig företagare, så ock envar, som för vinnande av yrkesutbildning utan avlöning utför dylikt arbete. Med arbetsgivare förstås envar, för vilkens räkning sådan arbetare användes till arbete utan att mellan dem står någon tredje person, vilken såsom självständig arbetare åtagit sig att ombesörja arbetets utförande.

Såsom arbetare i lagens bemärkelse anses emellertid icke den, som utför arbetet i sitt hem eller å arbetsställe, som av honom bestämmes, ej heller den, som av tillfällig anledning användes till arbete av någon, som eljest ej använder arbetare, ej heller, där arbetet utföres för allenast en arbetsgivares räkning, dennes make och hemmavarande barn eller adoptivbarn och föräldrar eller adoptivbarn i förhållande till honom. Utföres arbetet för makars gemensamma räkning anses de i förevarande hänseende såsom allenast en arbetsgivare. Beträffande dylika personer, som äro undantagna från lagen om obligatorisk olycksfallsförsäkring, föreligger rätt till förmånlig försäkring i vissa fall. Hit hör arbetsgivares rätt att försäkra sådana arbetande — särskilt familjemedlemmar — som icke med nödvändighet skola försäkras enligt ovan nämnda lag, mot olycksfall i arbetet, vidare arbetsgivares rätt att försäkra anställda mot olyckor utom arbetet och slutligen även den för fiskare gällande speciella försäkringsformen. I samtliga dessa fall är försäkringen frivillig.

En mycket stor del av landets arbetsföra invånare är enligt nu gällande bestämmelser undantagen från lagen om obligatorisk olycksfallsförsäkring. Man beräknar, att endast 1,750,000 personer äro försäkrade enligt denna lag, medan hela antalet arbetsföra uppgår till ungefär fyra och en fjärdedels miljoner. Möjlighet finns visserligen, som jag redan framhållit, att ordna frivillig försäkring på vissa villkor. Emellertid har det visat sig, att denna frivilliga försäkring utnyttjats i mycket ringa utsträckning. Det kan av tillgänglig statistik anses fastslaget, att de mindre jordbrukarna och deras familjemedlemmar icke ha och icke heller ha råd att skaffa sig frivillig olycksfallsförsäkring. De bära dock ungefär samma risker som de enligt 1916 års lag obligatoriskt försäkrade anställda inom samma yrke, och dessa senares risk är myc-

Interpellation ang. utvidgad försäkring för olycksfall i arbete. (Forts.)
ket hög — enligt uppgifter för år 1934 ungeför 150 anmälda olyckor på 1,000 arbetande män och 35 på 1,000 arbetande kvinnor inom kategorien »jordbruk, skogsbruk och boskapsskötsel». Enligt befolkningsstatistiska siffror från 1930 års folkräkning förhåller sig antalet företagare med familjemedlemmar till antalet anställda som 7 till 3. När därtill kommer, att de anställda inom yrkesgruppen ha ungefär lika många familjemedlemmar som aktiva yrkesutövare, är det uppenbart, att den obligatoriska försäkringen täcker endast en mindre del, kanske inte mera än en fjärdedel av de inom jordbruket arbetande. Under sådana förhållanden kan man inte räkna med att ens hälften av den aktiva jordbruksbefolkningen äger något försäkringsskydd mot olycksfall i arbete. Sannolikheten talar för att liknande förhållanden råda inom andra yrken med ett stort antal småföretagare, särskilt hantverk och detaljhandel.

Mellan företagare och anställda i de här nämnda yrkesgrupperna råder mycket ringa skillnad i ekonomi och levnadsförhållanden. I många fall torde det hända, att företagaren är i ekonomiskt avseende sämre ställd än sina anställda. Det strider därför mot rättskänslan, att samhället i det ena fallet effektivt ingripit för att lindra följderna av olycksfall men i det andra fallet helt uraktlåtitt att göra detta, fränsett det obetydliga undantaget med fiskarnas försäkring. Detta missförhållande har vid flera tillfällen uppmärksamats av riksdagen, och vid 1926 års riksdag beslöts skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning rörande lämpligheten av sådan utvidgning av den frivilliga försäkringen enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, att denna komme att omfatta mindre arbetsgivare och självständiga yrkesutövare. Den begärda utredningen verkställdes av riksförsäkringsanstalten, som avgav betänkande med vissa förslag i frågan den 31 maj 1935. Sedan remissyttrandet inkommit, fann chefen för socialdepartementet, att förslagen icke kunde framläggas för riksdagen utan en ingående överarbetning. Med utgångspunkt härifrån uttalade andra lagutskottet år 1936 med anledning av en motion om allmän obligatorisk olycksfallsförsäkring, att riksdagen borde avvakta överarbetningen av riksförsäkringsanstaltens förslag, innan den tog närmare ståndpunkt. Då någon dylik överarbetning icke kom till stånd, väcktes vid 1939 års riksdag likalydande motioner i båda kamrarna, vari begärdes, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t måtte upptaga frågan om utvidgad försäkring mot olycksfall i arbete, varvid utredningen även borde omfatta spörsmålet, huruvida frågans lösning krävde utvidgad obligatorisk försäkring. I sitt utlåtande över dessa motioner hemställde andra lagutskottet, att riksdagen måtte i skrivelse anhålla, att Kungl. Maj:t ville till fortsatt utredning upptaga frågan om utvidgad försäkring mot olycksfall i arbete samt för riksdagen framlägga förslag, till vilka utredningen kunde föranleda. Utskottets utlåtande, som var enhälligt, bifölls av båda kamrarna utan debatt.

Denna riksdagens begäran har emellertid icke effektuerats av Kungl. Maj:t. Frågan är dock av en så betydande storleksordning och rör ett så viktigt socialt rättfärdighetskrav att den enligt mitt förmenande bör lösas snarast möjligt. Den nuvarande lagstiftningen utesluter från den sociala olycksfallsförsäkringen självständiga företagare och yrkesidkare samt deras familjemedlemmar. Särskilt för småföretagare inom jordbruk, handel och hantverk kan detta, för den händelse de drabbas av olycksfall, få kännbara ekonomiska konsekvenser. De äro med hänsyn till sin ringa ekonomiska bärkraft lika beroende av sin arbetsförmåga som lönearbetarna. Och risken för företagarna att drabbas av olycksfall är minst lika stor som för arbetarna.

Med stöd av vad jag här anfört, begär jag därför kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande fråga:

Interpellation ang. utvidgad försäkring för olycksfall i arbete. (Forts.)

Har statsrådet för avsikt att inom den närmaste tiden framlägga lagförslag till riksdagen angående utvidgad försäkring för olycksfall i arbete?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.23 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 24 januari f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Eriksson* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 15, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under återopande av medsända läkareintyg får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsarbetet från den 24 januari 1942 och tillsvidare under 1942 års riksdag.

Vollsjö den 23 januari 1942.

Rud. Anderberg.

Härmed intygas, att riksdagsmannen *Rudolf Anderberg* från Vollsjö sedan den 21 dennes vårdas å medicinska kliniken i Lund för ischias.

Lunds lasarett den 23 januari 1942.

Sven Ingvar,
professor.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, under vilken herr *Anderberg* på grund av den i läkarintyget angivna sjukdomen vore förhindrad att deltaga i riksdagsarbetet.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet den av herr *Nilsson, Bernhard*, m. fl. väckta motionen, nr 77, om rätt för kommun att anslå medel till hemvärnets verksamhet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 78, av herr *Gränebo* m. fl., om ökat anslag till bestridande av kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp;

- nr 79, av herr *Linderot*, om höjning av dagavlöningen åt värnpliktiga;
- nr 80, av herr *von Heland* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande;
- nr 81, av herr *Albertsson* m. fl., om utredning rörande dyrortsgrupperingen beträffande skatter, löner och pensioner;
- nr 82, av herr *Linderot*, om ändrade grunder för indexberäkningen;
- nr 83, av herr *Larsson, Sven*, m. fl., om dyrtidstillägg å statens bidrag till avlönande av distrikts- och reservbarnmorskor;
- nr 84, av herr *Karlsson, Gustaf*, m. fl., om åtgärder till främjande av näringslivet inom Bohusläns stenindustriområde;
- nr 85, av herr *von Heland* m. fl., om anslag till understöd åt privatflyget m. m.;
- nr 86, av herr *Friggeråker* m. fl., om ökat anslag till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar;
- nr 87, av herr *Persson* m. fl., om ökat anslag till bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.;
- nr 88, av herr *Andersson, Karl*, m. fl., om anslag till statliga stensättningar av vägar;
- nr 89, av herr *Löfgren*, om beredande av löneförbättring åt icke-ordinarie vaktmästare vid universitetsbiblioteket i Uppsala;
- nr 90, av herrar *Sylvan* och *Bondeson*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om indragning av en förste bibliotekarietjänst vid universitetsbiblioteket i Lund;
- nr 91, av herr *Gustafson, John*, m. fl., om iakttagande av större varsamhet vid den fortgående centraliseringen av folkskoleväsendet m. m.;
- nr 92, av herr *Ohlin* m. fl., om anordnande av undervisning i hushållsgöromål för samtliga flickor i fortsättningsskolan;
- nr 93, av herrar *Wagnsson* och *Brandt*, om ökat anslag till Svenska föreningen för dövas väl;
- nr 94, av herr *Carlström* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt kommunala läroanstalter för yrkesundervisning;
- nr 95, av herrar *Wagnsson* och *Brandt*, om anslag till svenska skolmuseet;
- nr 96, av herr *Ström, Fredrik*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understödjande av svensk folkminnesforskning; samt
- nr 97, av herr *Ström, Fredrik*, om anslag till vissa organisationers verksamhet bland barn och ungdom.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner:

- nr 98, av herr *Linderot*, om vissa varors undantagande från allmän omsättningsskatt;
- nr 99, av herr *Hansson, Frans*, m. fl., om vissa varors undantagande från allmän omsättningsskatt; samt
- nr 100, av herr *Nordborg* och herr *Magnusson, Theodor*, om åvägabringande av ett särskilt skattesystem för sjöfolk.

Föredrogos och hänvisades till bankoutsittet nedannämnda motioner:

- nr 101, av herrar *Bondeson* och *Persson*, om höjd pension åt förre föreståndaren för skånska lantbruksskolan i Dala N. Larsson; och
- nr 102, av herr *Wahlmark*, om pension åt förra biträdet vid Uppsala universitets meteorologiska anstalt Anna Gustava Teodora Hornberg.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 103, av herr *Linderot*, angående viss ändring i lagen om folkpensionering; och

nr 104, av herr *Andersson, Albert*, m. fl., om vissa ändringar i vattenlagen.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 105, av herr *Hansson, Frans*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen; och

nr 106, av herr *Albertsson*, om utredning angående priserna å elektrisk kraft inom landets olika delar.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott nedannämnda motioner:

nr 107, av herr *Linderot*, angående omprövning av gällande ransoneringsbestämmelser; och

nr 108, av herr *Karlsson, Gustaf*, om viss ändring i stadgan angående hotell- och pensionatrörelse.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *von Heland* m. fl. väckta motionen, nr 109, om utredning angående den militära expeditionstjänstens rationalisering.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 15.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 110, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl., angående lagstiftning om förverkande av vissa allmänna uppdrag m. m.;

nr 111, av herrar *Akerberg* och *von Horn*, om ändrad ordning för utseende av suppleant för landstingsman;

nr 112, av herr *Ekman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden;

nr 113, av herr *Näslund* m. fl., om ökat anslag till upplysningsarbetet för freden;

nr 114, av herr *Franzon*, om ökat anslag till bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m.;

nr 115, av herr *Egnell* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande statsbidrag till vägunderhållet på landet;

nr 116, av herr *Wagnsson*, om viss ändring av bestämmelserna rörande ersättning åt besiktningsmän för motorfordon;

nr 117, av herr *Larsson, Sam*, om återbetalning av stämpelavgift till änkefru Hilda Söderströms dödsbo;

nr 118, av herr *Wagnsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande revision av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen;

nr 119, av herrar *Wagnsson* och *Sylwan*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande revision av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen;

nr 120, av herr *Wagnsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning rörande lönegradsplacering för förste bibliotekskonsulenten hos skolöverstyrelsen;

nr 121, av herr *Wagnsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om uppförande på ordinarie stat hos skolöverstyrelsen av en tjänst såsom konsulent för husligt arbete;

nr 122, av herr *Wagnsson* m. fl., angående kristillägg åt amanuenserna och assistenterna vid universitetsinstitutionerna och karolinska institutet;

nr 123, av herr *Löfvander* m. fl., om införande av fri undervisningsmateriel i folk- och fortsättningsskolan;

nr 124, av herr *Brandt* m. fl., om viss ändring av bestämmelserna rörande statsbidrag till skolskjutsar m. m.;

nr 125, av herr *Brandt* m. fl., om anslag till stipendier för främjande av högre tekniska studier;

nr 126, av herr *Ohlin*, om utredning angående utbildningslån till medellös ungdom för genomgående av kommunal eller enskild anstalt för yrkesundervisning eller folkhögskola;

nr 127, av herr *Nordenson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt handelsgymnasier;

nr 128, av herr *Ström, Fredrik*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ortnamnskommissionen;

nr 129, av herr *Ström, Fredrik*, m. fl., om anslag till rådet för bygdekultur;

nr 130, av herr *Ström, Fredrik*, om upprättande av en klinik för allergiska sjukdomar m. m.;

nr 131, av herr *Franzon*, om anslag till övervakande m. m. av utbildningen av elektriska installatörer;

nr 132, av herr *Franzon* m. fl., angående viss ändring i förordningen om nöjesskatt;

nr 133, av herr *Andersson, Alfred*, m. fl., om vissa ändringar i taxeringsförordningen;

nr 134, av herr *Ohlin*, angående ändrade bestämmelser i visst fall om vad som är skattepliktiga intäkter;

nr 135, av herr *Velander* m. fl., om höjning av avgifterna i postgiroörelsen samt införande av avgift för girering;

nr 136, av herr *Engberg*, om befrielse för stiftelsen Seth M. Kempes minne från arvsskatt;

nr 137, av herr *Bäcklund*, om förhöjt dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare;

nr 138, av herr *Bäcklund*, om pensionsrätt för viss i statens järnvägars tjänst övertagen personal från Sala—Gysinge—Gävle järnväg;

nr 139, av herr *Björck* m. fl., om tilläggspension åt materialförvaltaren J. L. Mårtensson;

nr 140, av herr *Leander*, om årligt understöd åt kabelarbetaren O. E. Wallins änka;

nr 141, av herr *Herlitz* m. fl., om revision av lagstiftningen angående förfarandet hos förvaltningsdomstolar och hos övriga förvaltningsmyndigheter vid behandlingen av frågor, som angå enskild rätt, m. m.;

nr 142, av herr *Ohlin* m. fl., om rätt för hustru att bära sitt eget eller mannens släktnamn eller båda i förening;

nr 143, av herr *Johanson, Karl August*, om utredning i syfte att bättre trygga utomäktenskapliga barns rätt till underhållsbidrag;

nr 144, av herr *Berg, Robert*, och herr *Gillström*, om viss ändring i sjöarbetstidslagen;

nr 145, av herr *Berg, Robert*, och herr *Gillström*, om revision i vissa hänseenden av lagen om semester;

nr 146, av herr *Andersson, Alfred*, och herr *Hansson, Sven*, angående expropriation och förköpsrätt av jord för komplettering av ofullständiga jordbruk;

nr 147, av herr *Velander* m. fl., om inrättande i Sundsvall av en hovrätt för nedre Norrland;

nr 148, av herr *Gabrielsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till avlösningsstat för egnahemsstyrelsen;

nr 149, av herr *Nisser*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till byggnadsarbeten vid lantbruksskolan i Ultuna;

nr 150, av herr *Andersson, Alfred*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till förstärkning av ofullständiga jordbruk;

nr 151, av herr *Gustavson, John*, och herr *Andersson, Alfred*, om vidgad uppgift för jordbrukets maskinlånefond och nytt kapitaltillskott till fonden;

nr 152, av herr *Ohlin*, om utredning angående minskning av sådana statssubventioner, som åsyfta generell sänkning av livsmedelspriserna, m. m.;

nr 153, av herr *Sandén*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till rättegångsbalk;

nr 154, av herr *Ström, Fredrik*, om utredning rörande ekonomiskt säkerställande av svensk odling och forskning;

nr 155, av herr *Wagnsson*, om utredning angående det s. k. ungdomsproblemet;

nr 156, av herr *Karlsson, Gottfrid*, m. fl., om åtgärder för att underlätta och förbilliga användandet av radioapparater i ej elektrifierade bygder; samt

nr 157, av herr *Linderot*, om upphävande av gällande transportförbud beträffande vissa tidningar.

Herr **andre vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Jag hemställer, herr talman, att kammaren måtte besluta fördela de till tillfälliga utskott remitterade motionerna sålunda:

Första tillfälliga utskottet tilldelas följande motioner:

nr 3, av herr *Elowsson, Nils*, om utredning rörande omdaning av kantorsbefattningarna i rikets församlingar;

nr 11, av herr *Persson* m. fl., om utredning av frågan, huru landsbygden skall kunna göras delaktig av de sociala och kuturella förmåner, som städerna bereda sina inbyggare;

nr 13, av herr *Undén*, om upphävande av § 14 ordningsstadgan för första kammaren;

nr 19, av herr *Andersson, Verner*, m. fl., om utredning angående vården av landets ungdom;

nr 20, av herr *Ström, Fredrik*, om åtgärder till ökat skydd för den svenska naturen; samt

nr 60, av herr *Tamm* m. fl., angående det allmännas stödjande av ungdomsvård och ungdomsarbete.

Till *andra* tillfälliga utskottet överlämnas följande motioner:

nr 15, av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl., angående befrielse för kommunala organ och enskilda från gäldandet av postavgifter för vissa försändelser i ransonerings- och familjebidrags- m. fl. ärenden;

nr 59, av herr *Mannerskantz*, om utbyggande av kristidsstyrelserna i landet med en produktionsavdelning;

nr 68, av herr *Carlström*, om rätt till tjänste- och pensionsårsberäkning för chefläkare vid sjukstuga;

nr 107, av herr *Linderot*, angående omprövning av gällande ransoneringsbestämmelser; samt

nr 108, av herr *Karlsson, Gustaf*, om viss ändring i stadgan angående hotell- och pensionatrörelse.

Vad herr andre vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Justera des protokollsutdrag för detta sammanträde, varefter kammaren åtskildes kl. 11.21 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 24 januari e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7.30 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 158, av herr *Ström, Fredrik*, och herr *Brandt*, om ändring i § 3 9:o tryckfrihetsförordningen;

nr 159, av herr *Ström, Fredrik*, om anslag till en hjälp- och lånekassa för svensk-amerikanare, som återvänt till Sverige;

nr 160, av herr *Larsson, Sven*, m. fl., om utredning angående sociala hjälpåtgärder för de säsongarbetslösa m. fl.;

nr 161, av herr *Sten* m. fl., angående skogs- och flottledsinspektörens och dennes assistents lönegradsplacering;

nr 162, av herr *Magnusson, Theodor*, angående omorganisation av direktörsbefattningen vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö m. m.;

nr 163, av herr *Heüman*, om ökade anslag till statens anstalt för fallande-sjuka;

nr 164, av herr *Ström, Fredrik*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till riksarkivet;

nr 165, av herrar *Norman* och *Tamm*, om inrättande av landsbibliotek i Västerås;

nr 166, av herr *Holmbäck* m. fl., om förnyad utredning rörande löneplaceringen för de vetenskapligt utbildade tjänstemännen vid statens arkiv, bibliotek och museer;

nr 167, av herr *Holmbäck* m. fl., om höjd lönefyllnad åt professorn vid universitetet i Uppsala J. Nordström;

nr 168, av herr *Ström, Fredrik*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till studiestipendier vid de tekniska högskolorna;

nr 169, av herr *Ström, Fredrik*, om anslag till undervisning i svenska läroanstalter om nordisk samhörighet m. m.;

nr 170, av herr *Norman*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Ericastiftelsen;

nr 171, av herr *Löfvander* och herr *Gustavson, John*, om aveckling av omsättningsskatten m. m.;

nr 172, av herr *Engberg*, om inrättande av en hovrätt för nedre Norrland;

nr 173, av herr *Holmbäck*, om förlängning av skyddstiden beträffande författarrätten till sådana litterära verk, som tillkommit före den 1 januari 1920;

nr 174, av herr *Holmbäck*, angående vissa ändringar i lagen om fastighetsbildning i stad och förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad;

nr 175, av herr *Holmbäck*, om utredning angående bildande av intressent-sammanslutningar inom byggnadsplanområden m. m.;

nr 176, av herr *Holmbäck*, angående vissa ändringar i lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område;

nr 177, av herr *Löfvander*, om ändrad lydelse av §§ 25 och 30 ekklesiastik boställsordning;

nr 178, av herr *Bärg, Johan*, och herr *Löfgren*, angående revision av gällande bestämmelser rörande beivran av upprepade förseelser mot alkohollagstiftningen;

nr 179, av herr *Brandt* m. fl., om lagstiftning för bekämpande av sådan propaganda mot medborgargrupper, som utgår från deras trosbekännelse eller ras;

nr 180, av herr *Norman*, om utredning rörande samhällets ungdomsvård; samt

nr 181, av herr *Nordenson*, om utredning angående åtgärder för att bereda gifta kvinnor ökade tillfällen till deltidsarbete i allmän och enskild tjänst.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 7.36 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.